

Entre dos silencis

Aurora Bertrana ens va impactar amb la lectura d'aquesta novel·la basada en un fet real del qual l'autora va recollir-ne el testimoni en el seu exili a França. Ens narra la història d'un poble on es van executar tots els homes menys dos, un pacifista que va saber amagar-se i un col·laboracionista malalt. En el perquè es va arribar a aquesta massacre hi circulen raons de guerra però també venjances personals i gelosies de cada un dels bàndols. Bertrana va saber retratar l'excés d'orgull, la manca de perdó i com la història gran modifica la petita de cadascú.

.....

És molt recomanable ja el pròleg on ens explica aquesta inspiració de la novel·la en fets reals: la descripció física de l'indret, l'església, el ramat de cases, els prats, els boscos, el cementiri dels afusellats, els testimonis de les dones per a qui els homes morts són omnipresents a les seves vides; també per la declaració ideològica: més enllà de nacionalitats o ètnies, hi ha la bondat, les fronteres morals no coincideixen amb les ideològiques; i, finalment, per la metaliteratura: com la creació d'un personatge massa ideal queda tombada per l'aparició d'un personatge real que és més autèntic pels matisos tan propers entre noblesa i mesquinesa.

Hernam és un poble que no té metge, ni apotecari, ni cinema, ni sala de ball, però té escola. El mestre Hasselt és l'autoritat cultural. Ajuda l'alcalde Krefeld per fer els seus escrits. Tanmateix aquesta bona relació s'esquinçarà quan Krefeld recolzi que els homes del poble no s'allistin voluntaris a l'exèrcit que ha d'engruixir les files de la 2a Guerra Mundial. De fet, el mestre denunciarà l'alcalde com a traïdor i a partir d'aquí cau tot el rosari de desgràcies acumulades damunt el poble i la seva gent.

El tinent Alexis von Greiz és l'alemany que s'instal·larà a Hernam i que procurarà guanyar-se uns habitants que l'odien només pel fet d'existir. I tanmateix està més a prop d'entendre'ls ell (com a "junker", hereu dels propietaris rurals de l'antiga Prússia) que alguns dels seus conciutadans francesos. El tinent és perfectament conscient de l'odi que "com un vapor metzinós" inunda cada casa i cada persona d'aquell petit vilatge.

No us perdeu aquesta novel·la, és colpidora i et deixa pensant-t'hi durant força dies. És la història en minúscula dins d'una Història amb majúscula que ens ha arribat amb força.

Bona lectura!
Muntsa Farré